

stanicama tih firmi realizovana je mogućnost kasnijeg uključenja posebne stanice u mrežu, koja već radi u režimu SPF. Radi povećanja otpornosti na smetnje koristi se spoj režima SPF sa kratkovremenskim (impulsnim) prenosom informacije u etar. Govorna saopštenja pri tome se prenose sa frekventnom modulacijom, a prenos podataka se ostvaruje sa četiripozicionom faznom modulacijom, pri brzini 2.400 ili 4.800 bita/s.

Sa svoje strane firma ITT, takođe, teži usavršavanju stanice SINCGARS. Kao što je poznato, u upravljanju trupama sve veću ulogu imaju automatski sistemi. Kopnene trupe opremaju se savremenim vrstama računara. Vojni personalni računari biće uključeni u sastav formacijskih sredstava borbenih jedinica. Firma ITT namerava da opremi stanice SINCGARS uređajima za spregu sa elektronskim računarima za rad u sastavu automatizovanih sistema upravljanja, a i da učini mogućim da te radio-stanice vrše predaju podataka u paketima. Pri tome se saopštenja razbijaju na odvojene blokove standardne dužine — pakete, koji se predaju iz elektronskog računara pošiljaoca u elektronski računar primaoca po alternativnim maršrutama. Automatizovani sistemi upravljanja, čiju kanalnu stranu će obrazovati sredstva paketne radio-veze, kao što predviđaju inostrani stručnjaci, imaće povećanu žilavost i otpornost na smetnje. Osim toga, firma planira da za stanice SINCGARS stvori blok meteorske radio-veze, što će sistemu obezbediti visoku tajnost.

Prema poslednjim ocenama inostranih vojnih stručnjaka, do 2.000 godine armija SAD će utrošiti 6,4 milijardi dolara na instaliranje u trupe više od 300 hiljada zemaljskih stanica SINCGARS i 14 hiljada avionskih, koje će proizvesti firme ITT i »General dynamics«.

Š. T

Organizacija periodičnog pregleda borbenih vozila*)

Stepen borbene gotovosti tenkova u mnogo čemu zavisi od potpunosti i kvaliteta kontrole njegovih stanja u svim etapama eksploatacije. U priloženoj publikaciji autor iznosi iskustva iz organizacije i vršenja periodičnog pregleda tehnike.

U svakodnevnoj delatnosti jedinica sve veći značaj dobijaju provera gotovosti tenkova za namensku upotrebu koju obavljaju odgovorna lica različitih specijalnosti. Ova etapa kontrole stanja tehnike je najodgovornija s tačke gledišta obezbeđenja bezbedne eksploatacije borbenih vozila.

Praksa je pokazala da je jedan od najvažnijih elemenata u sistemu kontrole stanja tehnike i, istovremeno, jedna od najefikasnijih formi njegovog sprovođenja — periodični pregled borbenih vozila. Svrsishodno ga je vršiti pre stavljanja tenkova na čuvanje, pri inspekcijskim proverama jedinica, prelasku tehnike na sezonsku eksploataciju i uoči izlaska na vežbe. U toku pregleda proverava se stanje i sastav naoružanja, vrši se spoljašnji pregled i stiče se uvid u ispravnost vozila, kontroliše stepen popunjenosti i kvalitet goriva, maziva i specijalnih tečnosti, kompletnost RAP-a, postojanje i sigurnost učvršćenja formacijske opreme. Osim toga, proverava se pravilnost regulacije sklopova, sistema i uređaja, i ocenjuje stanje (ažurnost vođenja) eksploatacione dokumentacije.

Količina goriva, sredstva za podmazivanje i broj moto-časnova neophodnih za izvršenje pregleda, svrsishodno je planirati na račun limita ili rezervi, stvorenih u toku borbene pripreme.

Obim kontrole, količina i tip kontrolisane tehnike, spisak proveravanih operacija, redosled i mesto njihovog

*) Prema podacima iz časopisa: „Техника и вооружение“, 9/91.

izvođenja, a, takođe, način organizacije rada, određuje komisija za pregled, određena naredjenjem odgovornog načelnika. Njeni članovi prethodno izučavaju zahteve postojećih naredjenja i direktiva, obim planiranih radova, vreme i tehničke uslove za njihovo izvršenje, redosled upotrebe alata, uređaja i opreme, upoznaju se s najkarakterističnijim nedostacima stanja borbene tehnike i najracionalnijim načinima za njihovo otklanjanje. Pri tome se preporučuje korišćenje potpuno ispravnih vozila, koja, po svom stanju, mogu služiti kao etaloni.

U procesu pregleda tenkova, pripremljenih za stavljanje na čuvanje, glavna pažnja poklanja se proveru osnovnih uređaja i sistema na funkciju. Osim toga, obavezno se kontroliše potpunost sa eksploatacionim materijalima. Naoružanje i borbeni komplet (ukoliko se nalazi u vozilu) podvrgavaju se svestranijoj kontroli. Ocenjuje se kvalitet spoljašnje i unutrašnje opranosti i čistoće vozila, pregleda se RAP. Otkriveni nedostaci u stanju sistema i mehanizam zapisuju se u karton nedostataka, koji se stalno nalazi u svakom vozilu.

Od svakog proveravanog specijaliste traži se sigurno poznavanje tehničkih uslova za ocenu radne sposobnosti sistema i uređaja tenka, kao i odgovarajući praktični postupci za izvršavanje kontrolnih operacija.

Radi postizanja jedinstvenog prilaza proveru stanja tenkova, obezbeđenja dovoljno preciznog obima kontrole u svakoj jedinici, svrsishodno je izraditi kartice — algoritme provere (po svim tipovima, koji su u raspoloživom naoružanju u jedinici). U njima se navodi najracionalniji redosled kontrolnih operacija, tehnički uslovi za njihovo izvršenje, opisuje se prijem i izlažu metodске napomene za njihova sprovođenja.

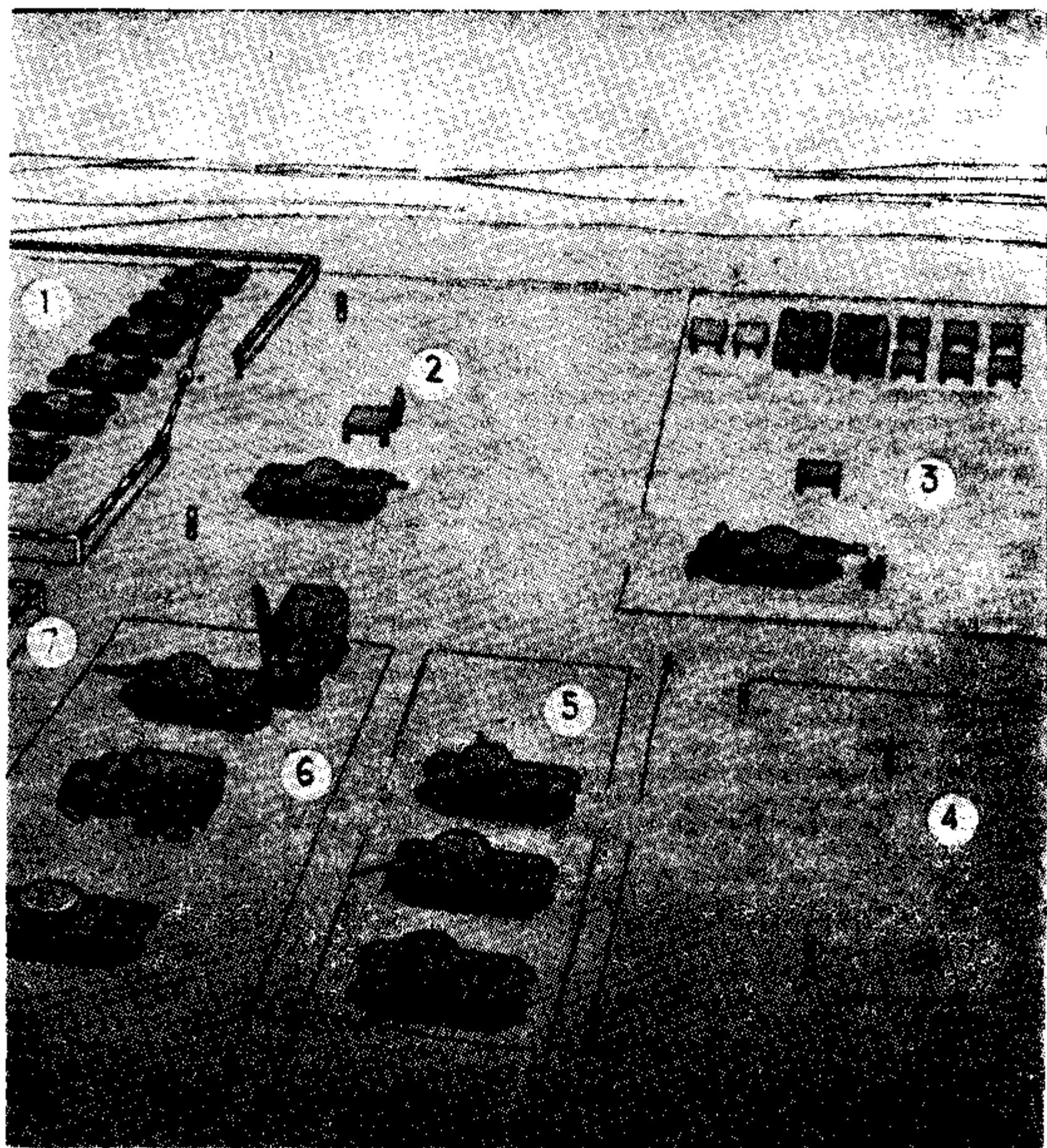
Prema nalazu komisije (po pravilu, pod predsedništvom zamenika komandira jedinice za naoružanje), koja vrši kontrolu svakog objekta, pripre-

mljenog za stavljanje na čuvanje, deo proveravajućih operacija ne mora se sprovoditi, pod uslovom da su kontrolisani uređaji bili ispravni pre početka kontrole.

Prema stanju školsko-borbenih tenkova daje se ocena njihove gotovosti za obezbeđenje potrebnih zahteva borbene pripreme. Provera ovih vozila vrši se po istoj metodologiji, kao za vozila koja se stavljaju na čuvanje (»Tehnika i naoružanje«, 1990, br. 11, članak »Kontrola stanja tenkova«). U ovom slučaju svrsishodno je koristiti kombinovani način provere (uz ispomoć komandira četa i vođova). Prvenstveno se ocenjuje kvalitet funkcionisanja mehanizama, sistema i uređaja tenka.

Pre izlaska tenkova na obuku i vežbe, proveru njihovog stanja vrši nekoliko odgovornih lica, najčešće u obimu pregleda pre upotrebe. Na taj način, svoju ulogu ima višestepena kontrola gotovosti vozila, koja pri svojoj preciznoj organizaciji omogućava, pre svega, sprečavanje lomova izazvanih greškom posade.

Na periodičnim pregledima tenkovi se, uglavnom, proveravaju u statičnom stanju na svojim mestima na stajankama. Međutim, pri tome se ne može uvek u potpunosti oceniti njihovo stanje. U spornim slučajevima svrsishodno je vozila podvrgći ispitivanjima na probnoj vožnji, što se najčešće obavlja pre taktičkih vežbi. Varijanta organizacije takvog periodičnog pregleda prikazana je na slici. Za njegovo izvršenje bira se deo puta do 300 m (to može biti, na primer, tenkodrom), na kojem se označavaju i opremaju tehnološki delovi. Tako se, između platoa sa vozilima koja čekaju na pregled, i dela na kojem se vrši pregled, označava polazni položaj i kontrolna tačka. Na platou stacioniranog pregleda tenkova, po pravilu, postavlja se jedan do dva etalonska tenka, a na stelažama etalonski RAS. Za proveru vozila u toku kretanja plato le oprema oznakama ili stubićima, koji označavaju maršrutu kretanja.

Varijanta organizacije periodičnog pregleda borbenih vozila:

1 — plato sa vozilima koja čekaju na pregled, 2 — kontrolna tačka, 3 — plato za pregled mašina, 4 — deo za proveru vozila u kretanju, 5 — tačka za proveru naoružanja, 6 — deo za otklanjanje neispravnosti, 7 — plato sa vozilima na kojima je završen pregled

Redosled izvršavanja kontrolnih operacija je sledeći: po komandi, prenetoj sredstvima veze, ili po signalu lica koje vrši regulaciju kretanja, vozilo se pomera s polaznog položaja približno za 50 metara prema kontrolnoj

tački. Komisija se uverava u postojanje, ažurnost i pravilnost vođenja tehničkih knjižica. Istovremeno, može se prekontrolisati uklapa li se posada u predviđeni vremenski normativ za ulazak i izlazak. Posle toga, daje se odo-

brenje za dalje kretanje ka delu za pregled. Tenk proverava nekoliko stručnjaka iz sastava komisije. Ova radnja izvršava se prema metodici periodičnog pregleda u statičkom stanju. Na primer, jedan od članova komisije proverava motorno odeljenje, drugi sredstva veze, a treći hodni deo. Istovremeno se uveravaju u ispravnost rezervnih delova, alata i pribora, koje je preporučljivo postaviti na specijalno pripremljene stalaže ili stolove nasuprot etalonskog RAP-a. Dalje se vozilo usmerava na deo gde se proverava pravilnost regulacije pogona, agregata i mehanizma u kretanju. Radi toga se izvršava nekoliko zaokreta različitog radijusa nadesno i ulevo, kao i zaustavljanje i pokretanje. Zatim, tenk dolazi na deo gde se vrši pregled naoružanja, municije, stabilizatora i uređaja za nišanje.

Sve uočene neispravnosti zapisuju načelnici službi i druga lica koja vrše kontrolu u karton evidencije nedostataka tehničkog stanja i kompletnosti vozila, knjigu pregleda naoružanja i vojne tehnike odeljenja, kao i tehničke knjižice.

U zavisnosti od rezultata pregleda, kontrolisani tenk se upućuje na deo

za otklanjanje neispravnosti ili na stajanku za čuvanje tehnike, na kojoj je izvršen pregled. Na delu za otklanjanje neispravnosti nalazi se ekipa stručnjaka iz jedinice za tehničko održavanje i remont. Vozilo se ne vraća na mesto, sve dok se ne otklone sve otkrivene neispravnosti i nedostaci.

Istovremeno, s proverom tehnike, nekoliko članova komisije vrši pregled parka i kontroliše organizaciju unutrašnje službe u njemu.

O nađenom stanju referiše se predsednik komisije, koji vrši detaljnu analizu stanja oklopne tehnike i naoružanja, donosi odgovarajuće zaključke i saopštava ocenu stanja tehnike.

Praksa je pokazala da sistematsko sprovođenje sličnih pregleda (provera) oklopne tehnike i naoružanja doprinosi povećanju kvaliteta održavanja vozila, poboljšanju njihovog stanja, a, takođe, u nekom stepenu povećanju međuremontnih eksploatacionih resursa.

Osim toga, isključuju se slučajevi nepravilnog i nebrižljivog vođenja eksploatacione dokumentacije i strožije se kontroliše organizacija unutrašnje službe u parku.

B. L.